

Данильчук В.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського рівня),
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ

Україна як і будь-яка держава зацікавлена в ефективному регулюванні транспортних перевезень, зокрема, і перевезень небезпечних вантажів, не тільки внутрішніх, а й міжнародних. Безперечно, що транспортування небезпечних вантажів пов'язано з особливою загрозою життю і здоров'ю людини та суспільства загалом, навколишньому середовищу, тому потребує особливої уваги зі сторони держави, і вдосконалення правового регулювання.

Дослідження цієї теми базується на аналізі положень чинного законодавства у сфері правового регулювання перевезень небезпечних вантажів, наукових праць авторів, таких як М.М. Агарков, Ю.Г. Басін, С.М. Братусь, В.П. Грибанов, М.О. Тарасов, Р.О. Халфіна, А.Д. Кейлін, К.К. Яічков, М.Е. Ходунов, В.І. Серебровський, М.М. Ніколаєва, Ю.П. Битяк, Д.В. Зеркалов, Л.А. Коваль, О.М. Дубніков, В.В. Вітрянський, В.В. Луць, Є.Д. Стрельцова, І.В. Булгакова.

Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» від 6 квітня 2000 р. № 1644-III визначає правові, організаційні, соціальні та економічні засади діяльності, пов'язаної з перевезенням небезпечних вантажів залізничним, морським, річковим, автомобільним та авіаційним транспортом [3]. Дія даного закону поширюється на такі види діяльності: державне управління та державне регулювання безпеки у сфері перевезення небезпечних вантажів; виконання робіт і надання послуг, пов'язаних з перевезенням небезпечних вантажів; забезпечення міжнародних зобов'язань у сфері перевезення небезпечних вантажів.

Основними завданнями законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів є: визначення основних принципів та напрямів державної політики у сфері перевезення небезпечних вантажів, визначення правових засад державного управління та державного регулювання безпеки у сфері перевезення небезпечних вантажів та установлення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів [1].

Основними напрямками державної політики у сфері перевезення небезпечних вантажів є: виконання вимог екологічної, радіаційної і пожежної безпеки, фізичного захисту, захисту здоров'я людей, охорони

праці, санітарно-епідемічного благополуччя населення та безпеки руху; визначення особливостей регулювання підприємницької діяльності з перевезення небезпечних вантажів, установа критеріїв, норм, правил, вимог до робіт та послуг щодо перевезення небезпечних вантажів, контроль за дотриманням умов перевезення, а також створення системи страхування відповідальності за шкоду, яка може бути заподіяна під час перевезення небезпечних вантажів; забезпечення соціального захисту працівників, зайнятих перевезенням небезпечних вантажів, та осіб, які постраждали від аварій під час перевезення небезпечних вантажів.

Транспортні засоби, якими перевозяться небезпечні вантажі, повинні відповідати вимогам безпеки, охорони праці та екології, а також у встановлених законодавством випадках мати відповідне маркування і свідоцтво про допущення до перевезення небезпечних вантажів. У разі дорожнього перевезення небезпечних вантажів відповідність зазначеним вимогам транспортних засобів, обладнання, підготовки водіїв перевіряється територіальними органами Міністерства внутрішніх справ України з видачею відповідних свідоцтв про допуск до перевезення.

Вимоги, що ставляться до перевізників, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів: по-перше, перевізник зобов'язаний мати ліцензію на здійснення перевезень небезпечних вантажів. Окрім вимог щодо матеріально-технічної бази, підприємство-перевізник таких вантажів зобов'язане мати штатного або залученого уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів. По-друге, транспортні засоби, що здійснюють перевезення мають бути придатні для перевезення небезпечних вантажів, що має бути підтверджено свідоцтвом про допуск кожного конкретного транспортного засобу до перевезення визначених небезпечних вантажів. Допуск такого транспортного засобу повинен відповідати саме тому класу вантажу, що буде перевозитись, адже технічні вимоги до автомобілів різняться залежно від особливостей вантажу [2].

Міжнародні перевезення небезпечних вантажів здійснюються відповідно до цього Закону та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Якщо міжнародним договором України встановлюються інші правила перевезення небезпечних вантажів, ніж передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору. Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері перевезення небезпечних вантажів відповідно до норм міжнародного права. Транзит небезпечних вантажів через територію України здійснюється виключно у прямому сполученні одним видом транспорту без перевантаження на інший.

Таким чином, перевезення небезпечного вантажу є складним процесом як в технічному, так і в юридичному контексті, адже саме під

час перевезення існує найбільший ризик виникнення непередбачуваних ситуацій, спричинених зовнішніми факторами. Враховуючи високий рівень відповідальності, що передбачає відповідальність і перевізника, і вантажовідправника з отримувачем, дуже важливим є дотримання усіх вимог до оформлення та перевезення такого вантажу.

Література

1. Нормативно-правові акти у сфері перевезень небезпечних вантажів. URL: <https://mtu.gov.ua/>
2. Осмолівська О. Правове регулювання перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом. URL: <https://yur-gazeta.com>
3. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 06 квіт. 2000 р. № 1644-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

УДК 347.822.4 (043.2)

Жуда В.І., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВІАПЕРЕВІЗНИКА У МІЖНАРОДНОМУ ПОВІТРЯНОМУ ПРАВІ

Міжнародне повітряне право визначають як галузь міжнародного публічного права, у межах якої об'єднуються спеціальні юридичні принципи і норми, які визначають правове становище повітряного простору для літальних апаратів, які в ньому знаходяться [1]. Відповідальність за порушення міжнародного повітряного права може бути покладена як на державу, так і на авіаперевізника. Держава відповідатиме за порушення принципів і норм цієї галузі міжнародного права, наприклад, за порушення суверенітету над повітряним простором іншої держави. Окремим аспектом проблеми відповідальності у міжнародному повітряному праві є відповідальність авіаперевізника перед пасажирами та вантажовласниками, а також відповідальності за шкоду, завдану третім особам.

Першим міжнародним документом, що встановив відповідальність авіаперевізника, є Варшавська конвенція для уніфікації деяких правил щодо міжнародних повітряних перевезень 1929 р. Нею встановлено, що авіаперевізник несе цивільно-правову відповідальність у разі заподіяння смерті або шкоди здоров'ю пасажирів, а також за збитки, заподіяні запізненням під час перевезення, якщо не доведе, що ним були вжиті всі заходи, необхідні для запобігання шкоді та збиткам, або що такі заходи